

hans Foredrag, angaaende Forholdet mellem Bestyrelsen af visse Godser, af hvilke nogle ere underlagte Finantsministeriet, andre Cultusministeriet, da dette Spørgsmaal jo vil fremkomme under en anden Forhandling; kun maa jeg bemærke, at det Spørgsmaal, om den Lov, der nu foreligger til Forhandling, skal omfatte Sorø Academies Gods eller ikke, maa erkendes for at være for vigtigt til at kunne blive afgjort alene stikende derved, at Bestyrelsen af dette Gods inddrages under Finantsministeriet; Afgjørelsen heraf maa vistnok træffes ved Lov. — Hvad nu selve Sagen angaaer, da maa jeg foreløbigen bemærke, at jeg ved dette Lovforslags første Behandling havde ifinde at udbede mig Ordet, hvis ikke Forhandlingerne vare bleve afsluttede umiddelbart efter et Foredrag af Finantsministeren (Hør!). Jeg vilde da have grebet Leiligheden til i Almindelighed, at udtale mig om det Forhold, der efter min Mening finder Sted mellem Sorø Academies Eiendomme og Domainegodserne, med Hensyn til denne Lovs Anvendelighed paa begge; jeg vilde da have udtalt, at jeg antager, at det Lovforslag, som her foreligger, hvis det bliver Lov, og i den Stikfelse, hvori det bliver Lov, vil, om ikke umiddelbart, saa dog meget snart, og i Virkeligheden vel samtidigt, komme til Anvendelse paa Sorø Academies Gods, og at det ingenlunde var af Hensyn til nogen stærk Anmodning fra min Side, Finantsministeren dengang udtalte som sin og Statsraadets Mening, at det vel var bedst, foreløbigt at indfrænke hele Foranstaltningen til det egentlige Krongods. Som sagt, dengang kom jeg ikke til at udtale mig, jeg skal nu tilslade mig at gjøre det, skjøndt Sagens Stilling ved den fremrykkede Tid er bleven en noget anden. — Naar jeg, som jeg før sagde, dengang vilde have yttret, at Lovforslaget, naar det udkom som Lov, uden Tvivl meget snart efter maatte faae Anvendelse ogsaa paa Sorø Academies Gods, da ligger det fornemmelig deri, at jeg antager, at hele denne Lov efter sin Beskaffenhed er betinget ved tidligere Forhandlinger angaaende Behandlingen af det Gods, Loven omfatter, end tidligere Tilfagn, der ere givne i en eller anden Form. Jeg troer altsaa, at Grundvolden for Loven

maa gjøre sig gjældende for alle de Godfers Vedkommende, for hvilke denne virkelig efter den historiske Beskaffenhed gjælder, og da er der væsentlig det samme Forhold tilstede ved de egentlige Domainegodser og Godserne under de tre offentlige Stiftelser, Universitetet, Communitetet og Sorø Academie. De Forhandlinger, der ikke blot i Slutningen, men i den sidste Halvdeel af det foregaaende Aarhundrede og i Begyndelsen af det nærværende, have fundet Sted, og hvad der da fra Regjeringens Side under forskellig Form er blevet udtalt med Hensyn til Domainegodset, det kan ansees for paa samme Maade at være udtalt med Hensyn til hine andre Godser. Ved Universitetets og Communitetetets Godser er nu Forholdet med en meget ringe Undtagelse, som dog ved nærværende Behandling ikke bør lades ganske ubemærket, allerede ordnet derhen, at Arvesæfte der ligesom paa Domainegodserne i Frederiksborg og Kronborg Districter er indført i Overeensstemmelse med tidligere Tilfagn, uagtet ikke overalt ganske paa de oprindelig fastsatte Betingelser, medens det derimod ikke er indført paa Sorø Academies Gods. Naar jeg yttrede, at Forholdene i historisk Henseende vare de samme, skal jeg, uden dog at gaae ind i de Enkeltheder, der kunde anføres, og som vilde vise, at Regjeringen af de Godser, jeg her nævnte, ganske har betragtet det ene som det andet med Hensyn til Overgangen til Arvesæfte; indfrænke mig til blot at udhæve det egentlige Hovedfactum. I Aaret 1795 nedlagde nemlig det kongelige Rentekammer, som dengang ogsaa havde Bestyrelsen af Sorø Academies Gods, en allerunderdanigst Forestilling for Hs. Majestæt, hvorved det ikke som ved Domainegodserne androg paa, at der skulde udtales noget bestemt Tilfagn for vedkommende Fæstere om deres Afgang til at erholde Arvesæfte paa disse eller hine Vilkaar, men at der skulde tillægges Rentekammeret en Bemyndigelse til at give dem Arvesæfte paa disse Vilkaar, og i Genhold hertil forelagdes der Hs. Majestæt til Approbation en Formular til Arvesæfte- og Skjødebrev. Jeg skal blot anføre Begyndelsen af denne Forestilling; det hedder der: „For Bønderne, som paa Sorø Academies Gods, ifølge Deres Majestæts allerhøieste Resolutioner af 14de